

KUTATÁSI ZÁRÓJELENTÉS 2006

A téma címe: „Diádikus és többszemélyes interakciódinamika, vizsgálati metodikafejlesztés”
(T 037 360)

Témafelelős: Prof. Dr. Bagdy Emőke

Kutatótársak: Erdélyi Ildikó, Kovács Dénes, Mirnics Zsuzsa, Sáray Tímea, Szili Ilona,
Vass Zoltán

Doktoranduszok: Ferenczi Réka, Hatvani Andrea, Kádár Gabriella, Varga Gábor dr.

Kutatási beszámolónk négy részből áll. Az **elsőben (A)** kiemeljük a kutatás fő célkitűzését. A **másodikban (B)** bemutatjuk a kutatás időbeli folyamati ütemezetségét és történéseit, anélkül, hogy az elvégzett kutatómunka eredményeit ismertetnénk. A **harmadik (C)** részben csak az eredményeket taglaljuk, hivatkozással azokra a tanulmányokra, tematikus kötetre, könyvrészletekre, kül- és belföldi kongresszusokra és egyéb prezentációkra, amelyekben az eredményeket közreadtuk. A **negyedik (D)** részben összegezve a kutatást kitekintünk a jelenből az érvényes közeljövőre, kutatómunkánk további célkitűzéseire.

A kutatást a 2005-ös terminus formálisan zárja le. Folyamatosságát jelzik a megjelenés alatt álló tanulmányok, a készülőben lévő újabb a tematikus tanulmánykötet, a HEFOP pályázaton támogatást nyert „Pár és családi kapcsolatok vizsgálata” c. tankönyv valamint a 2006-tól induló új OTKA kutatási ciklus, melyben új munkatervünk elfogadást nyert. Ennek során a „Konfliktuskezelési módok tükröződését” tanulmányozzuk e módszer alkalmazásával.

(A) Kutatómunkánk célkitűzése a közös Rorschach vizsgálat (KRV) interaktometriai rendszerének módszertani továbbfejlesztése, a módszer interakciódinamikai rendszerének kibővítése folyamat- és szekvenciális interakció, továbbá interakciós stílus-mintázat elemzéssel, a vizsgálómódszer validitásának valamint re-teszt megbízhatóságának ellenőrzése, az első standardizálás (2002) megújítása, a teszt produkció felületének növelése és tökéletesítése, valamint szakértői rendszer kimunkálása volt.

Célkitűzéseinket három mérési területen valósítottuk meg (az eredeti tervnek megfelelően):

- **Sine morbo, jól funkcionáló pár- és családi kapcsolatok**, különös tekintettel az első standardizálásból hiányzó életkori övezetekre (pl. iskoláskor, életközépi ”üres

fészek” állapot stb.) és kapcsolati minőségekre (pl. ikrek, különböző életkorú testvérek, kisiskolások és szüleik, terapeuta és kliens); valamint az individuális versus interakció személyiség jellemzőire. Diádokat és triádokat (illetve családokat) vizsgáltunk.

- **Klinikai minták:** ezekben a pár illetve család tünethordozó vs. tünetgondozó relációban egy családtag patopszichológiai állapotát gondozza. (E vonatkozásban csak informális, természetes családi kapcsolatok vizsgálatára került sor.)
- **A munka világában** érvényes kapcsolatformák: vezető, beosztott, munkatársak, team, stb., formális szervezetszerű alá- fölé rendelődésű illetve egyenrangú kollegiális viszonyok vizsgálatát végeztük el.

(B) A négy éves kutatási folyamat időbeli ütemezettsége és történései

2002-ben kialakítottuk a KRV helyzethez szükséges vizsgáló-laboratóriumot, melyben videó-felvétel, hangfelvétel készíthető és (szeparált) megfigyelői rendszer működtethető. Megtörtént a felvételt végzőknek standard, a felvételi módra és interaktometriai jelölési rendszerre történő betanítása. 2002-ben húsz videó-rögzítésű vizsgálat elvégzésére és ötven posztzsuicid pár vizsgálatára került sor.

Létrehoztuk a szakirodalom-figyelő rendszert tanszéki központtal, valamint a Közös Rorschach Károli Műhelyét, melyben kezdetben négy tanár, két (debreceni) doktorandusz, egy Semmelweis Egyetemi (Budapest) doktorandusz és négy harmadéves egyetemi hallgató vett részt. Elkészítettük az adatok gyűjtésének matematikai statisztikai adatbank rendszerét (Vargha András és Bánsági Péter vezetésével). A szoftver lehetőséget adott a vizsgálati adatok egységes és konzekvens gyűjtésére.

A KRV érvényességi vizsgálatára vonatkozó tervünk szerint a Fiedler-féle LPC, valamint a Myers-Briggs típusú indikátor (MBTI) elővizsgálati munkafázisra került sor, (KRV+LPC+MBTI).

2003-ban megkezdtük a KRV sine morbo mintáknak az „életciklus modell” szemléleti kereteiben történő kiegészítését. A „Párkapcsolatok dinamikája” (Bagdy szerk. 2002) c. tanulmánykötetben ugyanis csak a gyermekkori (6-10 év) testvér, barát, továbbá az eriksoni „intimitás-fázis” szerelmi és ifjú házasság kapcsolatait, továbbá a felnőttkori (3-5 éves együttélés utáni) párkapcsolatok interakciódinamikáját elemeztük. (Hiányzó láncszemeket képeztek a gyermekváró és fogadó- fiatal pároknál, valamint az „üres fészek” helyzetben lévő pároknál megfigyelhető kapcsolatdinamikai sajátosságok. Ezt pótolták vizsgálataink, 20-20 párnak a multidimenzionális (exploráció, KRV, Hendrick-féle kapcsolati elégedettség kérdőív, nem

verbális tényezők, pl. szemkontaktus, tekintés, érintés, stb.) elemzésével. Kontrollként 20 érett felnőtt pár vizsgálatát végeztük el (video-felvétellel), a kapcsolati viselkedés és kommunikáció (erre rátanult értékelő személyek által végzett) analízisével. A sine morbo kapcsolatok önálló irányát képviselte Erdélyi Ildikó, aki a terapeuta vs. pszichodráma csoporttag sajátos viszonyának a (videon rögzített) játékban tükröződő jellemzőit, az „implicit kapcsolati dimenzió” modelljének szemléleti keretében elemezte.

A munkalélektani közelítésben KRV validálási céllal 30 munkacsoportnak (munkahelyi teamnek) a komplex vizsgálatára került sor, különös tekintettel a vezető-beosztott viselkedésére, MBTI és a Fiedler-féle LPC egyidejű felvételével. Az anyagfeldolgozás során kiderült, hogy a munkahelyi interakciók KRV elemzésére hagyományos tartalomelemzési eljárást érdemes használni. Ezt bővítést jelentett a KRV módszertanában. **A klinikai pszichológiai és pszichiátriai** területen a KRV jelölési (interaktometriai) rendszer kritériumvaliditását a KRV tesztanyag feldolgozásra kimunkált CMCD (korrektív megerősítési és visszacsatolási kódrendszer) Holte-és Wichstrom által 1988-ban kidolgozott jelölési rendszerével mértük és vetettük össze 35 olyan pár esetében, ahol a pár egyik tagja szuicid kísérlet túlélője volt (Varga Gábor doktori munkája). **A pszichogén meddőség** kérdését vs. fogamzásképes állapotot (fertilitást) Bakó Tihamér ötven infertilis nő és párja vizsgálatával közelítette, Szili Ilona pedig az **evészavarok** –ban (anorexia-bulimia, bulimorexia) szenvedők anya-lány kapcsolatdinamikáját 40 párra alapozott vizsgálatával elemezte, a megküzdési stílus, pszichológiai immunrendszer és a diszfunkcionális sémák összefüggésében.

A Közös Rorschach Kutatóműhely a Pszichológia Tanszék keretében 2003-ban taglétszámában is gyarapodott. Az év műhelymunkáinak beszámolóin, az ifjú kutatójelöltek nyilvános előadásain át mutatta be tevékenységét. A kutatócsoport 21 tagra bővült, a tanárok alapteamje 200-2003-ban 12 műhelymunkát animált. A „Műhely” tematikus kutatási kiscsoportok keretében folytatta munkáját, Vass Zoltán, Erdélyi Ildikó, Mirnics Zsuzsanna, Szili Ilona és Bagdy Emőke vezetésével.

2004 -ben kutatómunkánk előrehaladását egyrészt a korábbi munkafázisban elvégzett célzott vizsgálatok anyagfeldolgozása, kongresszusi előadásokban valamint tanulmányokban történő bemutatása, másrészt a KRV kutatóműhelyben folyó munka bővülése, a műhelytagok számának és kutató aktivitásának gyarapodása tükrözte. 2004-ben 12 tanulmány, 11 kongresszusi előadás született, 2 doktori értekezés és 3 szakdolgozat készült, 1 TDK munka és 8 műhelymunka valósult meg a kutatási témában.

A jól funkcionáló pár és családi kapcsolatok témakörében a vizsgálati minták szisztematikus gyűjtése az „életciklus modell” szemléleti kereteiben folyt tovább, az életívnek a párkapcsolat-dinamikai nyomon kísérése érdekében. A tervezett validitásvizsgálat érdekében a KRV produkciófelületének megfelelő vizsgálati módszereket alkalmaztunk a KRV-val együtt, így a Diádikus Interakció Harmónia (DIH) kérdőíves vizsgálatát, melyet Varga Katalin hazai kutatócsoportja dolgozott ki, továbbá a Hendrick-féle (1988) „Párvizsgálati elégedettség” kérdőívet, melyet KRV műhelymunka keretében 100 pár (20-30, ill. 30-40 éves összetartozó párok, 50-50 fő) hazai alapvizsgálatával adaptáltunk.

Az „interakciószemélyiség” (versus individuális) vizsgálati egységét 30 fiatal pár és családja (páros ill triádikus) KRV-val ill a kapcsolati elégedettség kérdőívvel alakítottuk ki. Ez a minta 2 ill. 3 személyes kapcsolatdinamika követését tette lehetővé ugyanazon résztvevő személyeknél.

A kommunikáció **nem verbális** mozzanataiból a nevetés, tekintés, érintés, autokontaktus elemzésének kategória rendszerét dolgoztuk ki. Önálló irányt nyitott az elemzésben a szabad interakciós beszédminták versus KRV textus elemzése a **dominancia, érzelmi** viszonyulás és **aktivitás** dimenziói szerint, ebből született az öt fokozatú skálázással létrehozott **processzometriai** feldolgozás (Bagdy, Csákvári, Kiss, Vetier).

A magyar ég alatt eredeti vizsgálat született felnőtt **egypetéjű ikrek** (14 pár) **kötődés** – interjújának és Közös Rorschach Vizsgálatának feldolgozásából, valamint a Brennan- Clark, Shaver (1998) által kidolgozott ECR (Experiences of Close Relationship) felnőtt kötődés kérdőív és KRV együttes alkalmazásából (20 fiatal felnőtt párnál).

További újabb vizsgálatokra 2004-ben nem került sor. Fentiek is jelzik, hogy ez évben az anyagfeldolgozás, módszerkimunkálás, elemzési szempontrendszer, videó-anyagfeldolgozási csoportmunka, a független megfigyelők és elemzők betanítása, azaz a kutatás intenzív elmélyülési szakasza következett be.

A munkalélektani területen is a 2004-es év fejleményei közé sorolható, hogy a kutatásrész vezetője (Mirnics Zsuzsanna) jó szakmai kapcsolatba került a Sinndar-Psidium cégcsoport egyik vezetőjével, Juhász Attilával, aki kutatásunkat a világban elismertnek és korszerűnek számító munkapszichológiai vizsgálóeljárásokkal DISC és a FACET5 személyiségtesztekkel támogatta meg. Izgalmas kihívássá vált számunkra a három teszt közti érintkezési pontok megismerése .

A klinikai vizsgálatok terén a kutatás nagy lendülettel haladt előre, így egy önálló tanulmánykötet összeállítására kerülhetett sor. Ezt a Psychiatria Hungarica szakfolyóirat önálló tematikus kötetként adta ki 2005 tavaszán. Kutatásunk klinikai anyaga nem csupán a

kötet tanulmányainak megírását tette lehetővé, hanem a klinikai minta összehasonlító adattárát képezi adatbázisunkban.

2005-ben a kutatás újabb fordulatot vett, egy új magyar KRV jelölési rendszert ismerhettünk meg. Az eddigi módszertani bővítések (tartalomelemzés bekapcsolása, viselkedésdimenziók szerinti skálázás, processzometria kódrendszer kidolgozása és jelölési megbízhatóságának ellenőrzése; a CMCD-vel összevetés alapján kritérium validitás mérése, az interaktometria jelölési rendszerének módosítása, az új(abb) jelölés megbízhatóságának ellenőrzése) után 2005-ben a Máth –féle játék-döntésméleti megalapozottságú új KRV jelölési rendszer bevezetésére került sor. A Máth-rendszer egyedi sajátossága, hogy valamennyi interakciós jegykategória a döntéshez való viszonyában jelölendő és a záróválaszok minőségét több kódjel útján különítjük el – ílymódon kifejezetten alkalmas a döntési folyamatok elemzésére. A Máth-jelölés alkalmazását fél éves próbafázis és interrater reliabilitás vizsgálat alapján vezettük be, a rendszert a szerzővel egyetértésben jelentősen módosítottuk. E munka a Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézetével együttműködésben valósult meg. A módszer kidolgozója Máth János matematikus. Módszertani kutatásunkban ezáltal alternatív interakció-jelölő rendszerek tükrében elemezhetjük a kapcsolati interakciókat – egyelőre a KRV textusokban – a jövőben (remélhetőleg) továbbfejlesztve a szabad interakciókra is.

Kutatási projektünk munkapszichológiai részében is jelentős haladás történt a 2005-év során. A 2004-es évben – mint korábban már beszámoltunk róla – a Sinndar-Psidium tesztfejlesztő vállalkozással kialakult jó kapcsolatnak köszönhetően megkaptunk egy Big Five alapú, munkahelyi környezetben alkalmazható személyiségteszt (FACET-5) kutatási céllal való használati jogát, minek következtében a Közös Rorschach Vizsgálat (KRV) módszertani fejlesztése és validálása új irányokban folytatódhatott. A kutatómunka lezárása és a tapasztalatok összegzése jelenleg zajlik, zárótanulmány megírására 2006 elején kerül sor és ekkora várható publikációk elkészülése is.

A 2005-ös évben a Máth-jelölési rendszert valamennyi, az adatbankban szereplő KRV-re kiterjesztettük. Ehhez hatalmas segéderő bevetésre került sor. Márciusban (párhuzamosan a munkalélektani Facet5 rendszer bevezetésével és munkacsoportokban történő alkalmazásával) elkezdődött az adatbankba került és frissiben bejutó vizsgálati anyagok rendszerezése.

A kódolásban és adatrögzítésben segítségünkre voltak egyetemünk hallgatói, akik nyári munkafeladat keretében, diákszervezet bevonásával láttak el kisebb kutatási teendőket

(adatrögzítést, elemzést, statisztikai feladatokat). Ez nemcsak a munkalélektani kutatásrészben való részvételt, hanem a más KRV anyagok feldolgozását is jelentette az ő esetükben.

Az adatok számszerűsítését követően sokrétű matematikai statisztikai feldolgozásra került sor a teljes KRV (sine morbo, klinikai és munkalélektani) mintára, illetve almintákra vonatkozóan. Százötven sine morbo pár, 30 triád, 50 posztzsuicid, 50 funkcionális meddő, 40 evészavaros pár, továbbá 72 munkahelyi team KRV vizsgálatának többféle kódolási és elemzési módszere (Máth rendszer, interaktometriai, CMCD jelölés, tartalomelemzés), került összehasonlításra 2005 őszén Vargha András matematikus-pszichológus vezetésével, Bánsági Péter matematikus közreműködésével.

Almintákon alkalmazott KRV és egyéb vizsgálatok (kapcsolati megelégedettség, kötődés, szexuális élettel való elégedettség, CPI, Myers-Briggs, DIH, ECR) matematikai statisztikai elemzése képezi az objektív alapját annak a számítógépes szakértői rendszernek, amelynek a mesterséges intelligencia módszereit alkalmazó információrögzítő, tároló és értékelő rendszer-softverjét Vass Zoltán dolgozta ki – az eddig számára rendelkezésre bocsátott, tárolható információk mértéke szerint. Ez a rendszer 2003-tól kezdve befogadóként működik, „hozzáértése” egyre gyarapodik.

KRV módszertani fejlesztő kutatásunk 2005 decemberében eddig jutott el. A részmunkák fázisaiban nyert eredmények is tetemesnek mondhatók, értéküket pedig leginkább a jövőbeli felhasználó(k) minősíthetik. A 2006-ban publikálásra kerülő új „KRV standard” és a KRV sokféle (érvényességében elemzett, jelölési megbízhatóságában ellenőrzött) elemzési és feldolgozási módja utat nyit egy – eredetileg projektív – teszt megfelelő tesztkritériumok talaján történő sokrétű alkalmazásához. Az adatelemzés alapján kibontakozó kép máris számos új szempontot vet fel a KRV információ értékével, konstruktum- és kritérium validitásával, valamint megbízhatóságával összefüggésben.

(C) Publikált, prezentált eredmények

Az eredmények bemutatása tématerületenként és a keletkezés időrendjében történik. **A sine morbo, jól funkcionáló** párok/családok témakörében Kiss Zsófia (2003. publ.11.) vizsgálta a **fiatal párok** kapcsolati és kommunikációs jellegzetességeit a **szülővé válás** folyamatában. Interaktometriával és válaszok tartalomelemzésével igazolta, hogy a gyermektelenségi helyzethez képest a szülővé válás során a pár kooperációs aktivitása fokozódik, a gondoskodás és a közös feladat iránti elköteleződés növekszik, viszont csökken a gyerekvárás kezdetén fellépő szorongásos bizonytalanság. Az „**üres fészek**” helyzetű középkorúak (40 felettiek) videofelvételeken rögzített KRV (5 független jelölő által

regisztrált) nem verbális és metakommunikatív jellemzőit (5 területen) vizsgálta Babusa Péter (2002. publ.81.). Megállapította, hogy a férfi partner szignifikánsan több szemkontaktussal és rátekintéssel „érinti” párját, mint a nő. A nő viszont a fizikai érintésben múlja felül párját. Az autokontaktus verbális szünet-áthidaló zavarjegyek bizonyult (Erdélyi, 2004. publ.4.). Szilágyi Vera (2002. publ.85.) a Hendrick-féle (1988) kapcsolati elégedettség kérdőív önkitöltős és független megfigyelők számára kidolgozott szinkron szempontokból álló módszerét vetette egybe a KRV interaktometria „interakció-típusaival”. Ehelyütt csak utalhatunk a gazdag eredményekből arra, hogy a komplementer (pl. egocentrikus versus facilitáló) típus-illeszkedéshez kedvezőbb megelégedettségi mutatók társultak, mint a „szimmetrikus” interakciótípusok együtteséhez (pl. mindkét fél egocentrikus mintázatához). A megfigyelők rendre alacsonyabb pontértékekkel becsülték a megelégedettségi szintet a pár saját becslésénél. Párditka Zsófia (2002. publ.84.) az üzenettartalmakat dolgozta fel. Legfőbb eredménye a párkapcsolati játék-szükséglet felébredésére, érzelmi távolság-áthidaló törekvéseire, a férfi feminin, a nő maszkulin tendenciáinak erősödésére utaló választartalmak felmutatása. Papp Klára (2002. publ.83) az interakció egységek szempontjából kimutatta, hogy a KRV helyzetben a nő aktívabb, többet kérdez, a párjához kapcsolódás fokozódása, a bizonytalanság növekedése jellemzi, a viszony-meghatározásában aktívabb a párjánál. A férfi a folyamatban kevesebbet kérdez, kevésbé ért egyet, sokat magyaráz, nem alkudozik, a döntésben azonban feladja meghatározó pozícióját. Szabó Katalin (2002 publ.86.) az interakciótípusok elemző munkáját végezte el. Bagdy Emőke (2003. publ.36.) kiemelte, hogy a nő fizikai érintésigénye azonos a férfi szemkontaktus igényével, ekvivalens szükségletek eltérő csatornákon át jut(hat)nak kifejezésre. Erdélyi Ildikó (2003. publ.2.,4.,41.) az implicit kapcsolati dimenzió egyes elemeit (autokontaktus, poszturális viselkedés, tekintés iránya) kategorizálta és megfigyeléssel (videoanyag) regisztrálta. Megállapította, hogy az autokontaktus „önmagába kapaszkodás” feszültségfeloldó mozzanata önerősítő hatású (Erdélyi, könyvfejezet, 2004. publ.2.,4.).

Módszertani szempontból Sánta Boglárka (2004. publ.95.) a „tartalmatlan reakció” kódjel alacsony jelölési megbízhatóságából kiindulva igazolta, hogy a választartalomhoz nem kötődő (tartalmatlan) reakciók valójában kapcsolati viszonymeghatározók, melyek a kommunikációt megerősítő pozitív és dominanciára vagy alárendelődésre vonatkozó üzeneteket hordoznak. Ennek nyomán a jelölési rendszer korrekciójára és „átjelölésére” került sor. Bagdy Emőke és munkatársai 30 párnál vizsgálták meg a diádikus és triádikus (a gyermeket is bevonó) interakciók mibenlétét sine morbo triádokban (Bagdy 2005. publ.15.,22.,23.). Azt igazolták, hogy a triádikus kapcsolatban egy diád feltétlenül működik.

Ez 2:1 arányú koalíciós szétválásban és a „2:1 viszonyban”, játszmákban tud kifejezésre jutni. Optimális esetben a triád alcsoportja együttműködő pár is lehet, ha nem verseng és nem képez szimbiózist. A diád és a triád együttműködő illetve versengő attitűdje (Kiss Gábor, 2004. publ.100.) a választartalmaknak az egyéni és közös Rorschach helyzetében történő alakulása mentén is jól nyomon követhető (Gajda András, 2004. publ.99.). A KRV együttműködésre utaló interakciótípusok és a párkapcsolati elégedettség mértéke, minőségi jegyei között pozitív korreláció áll fenn (Bagdy, 2004. publ.37.,38.), ugyanez érvényes a szexuális élettel való elégedettség és az életminőség-beccslés értékei közti pozitív korrelációra is (Strobl Diána, 2005. publ.79.).

Módszertani szempontból az intrakciós szekvenciában minden interakció három szempontból minősíthető: az aktivitás (válaszadási készség), a dominancia és az érzelmkifejezése három dimenziója lehetővé teszi a folyamatok követését, az interdependencia mérését. Ez képezi az alapját a Bagdy, Csákvári, Kiss, Vetier (2003. publ.93.) által kidolgozott processzometriának. Ennek jelölési és (ötfokozatú) skálázási módszerét a kódolás megbízhatósága szempontjából ellenőrizte Csákvári, Kiss, Vetier (2004. publ.98.). Az érzelm-kifejezés dimenziójának megbízhatósága jelenleg még nem éri el a megfelelő szintet, az aktivitás és dominancia terén azonban a kódolás elegendően megbízható (Chronbach $\alpha = 0,78$). Az egymástól független három jelölő közül kettő korrelációja azonban mindhárom dimenzióban magas (0,8 feletti), ezért az érzelmkifejezés dimenziójában is van esély több jelölő esetén kedvezőbb eredmény elérésére.

Önálló irányt alkotnak a nemverbális kommunikáció elemzésének közelítései a szabad interakciós beszédminták és a KRV textusok alapján. A mosoly és nevetés szerepét vizsgálva áttekintettük az ide vonatkozó szakirodalmat (Bagdy, Pap, 2005. publ.13.),* a lehetséges vizsgálati módszereket majd pedig egy originális elemzési (megfigyelési) kategóriarendszer kidolgozását kezdeményeztük. Csík Andor és Tauzin Tibor TDK munkája, (mely harmadik helyezést ért el 2005-ben, publ.80.) a beszéd közbeni és- szüneti „köztes mosoly” ill. nevetés kategorizálásával (sok egyéb mellett) markánsan kimutatta a nevetés „kapcsolati ragasztószer” funkcióját. Erdélyi Ildikó szociálpszichoanalitikus szemléletű és csoportdinamikai orientációjú kutatásvezetése pszichodráma-csoportokban tette követhetővé az implicit kapcsolati tudás nonverbális kifejezéseinek megragadhatóságát, melyet habilitációs értekezésben összegzett. Terek, kapcsolatok, reprezentációk c. könyvében mind a pszichodráma játékdinamikai, protagonista és rendező (terapeuta) közti dinamikából

---

* Megjegyzés: A tanulmány Hollós István díjban részesült, amelyet a MPT a 2005 évi legjobb tanulmánynak ítélte oda

származó megfigyeléseket, mind a videoelemzéssel nyert nemverbális jellegzetességeket tanulmányokban összegezte (publ.2.,4.,40.,41.,50.). A 2005-ben megjelent Interakciódinamika c. kötetünkben pedig a „kapcsolati tudás” pszichodráma csoportokban megfigyelt jellemzőit mutatta be (publ.19.). Doktori munkáiban Hatvani Andrea (disszertációja elkészült, bírálattal van) irodalompszichológiai területen foglalkozott magyar drámák interakcióelemzésével (publ.33.,47.). Hatvani az egyes írókra (Sarkadi, Szabó Magda, Örkény István) jellemző konfliktusmegoldó illetve kiélező és feldolgozó mintázatokat igazolt. Nem talált jellemző összefüggést alkoholista dráma-főhősök típusos interakciós stílusa és a KRV-ben tükröződő kommunikációs jellegzetességek között (Hatvani, 2004. publ.52.), de az író konfliktus-prezentációs-módja a szövegelemzésben tetten érhető.

Ferenczi Réka doktorandusz a párkapcsolati elégedettséget a párok (tagok) egyedi istenképével és selférettségével elemzi, a munka folyamatban van.

Kádár Gabriella summa cum laude védett doktori disszertációja (publ.73.) a családon belüli önérvényesítő kommunikációt elemezte az empátiával, kommunikációs stílussal intrapszichikus jellemzőkkel való összefüggésben. A disszertáció eredményeinek egy részét az Interakciódinamika c. tematikus kötetben megjelenő tanulmánya tartalmazza (Kádár, 2005. publ.17.).

Szilágyi Vera szakdolgozata (2005. publ.78) az ikrek kötődési mintázatát egypetűjű felnőtt ikerpároknál vizsgálta, a „Felnőtt kötődés-interjú” módosított változatával (Az eredeti jogvédett és felhasználása nem engedélyezett), valamint KRV vizsgálattal. Valamennyi ikerpárnál – adaptív életvezetés ellenére – anya-gyermek kötődési sérülésekre derült fény, az egymáshoz kötődés minden esetben „kötődéspótlék” szerepet tölt be és kompenzációs mechanizmusnak fogható fel.

Mag Judit szakdolgozata (2005. publ.77.) húsz fiatal felnőtt párnál vizsgálta Brennan, Clark és Shaver (1998) „Tapasztalatok közvetlen kapcsolatokban” (ECR= Experience of Close Relationship) kérdőívének felhasználásával a KRV interakciós stílusmintázatok összefüggését a kötődési típussal. Eredményeiből kiemelhető, hogy az együttműködő interakciós patternnek a biztonságos kötődésmintával pozitíve korrelálnak, valamint a kapcsolati elégedettség feltétele legalább az egyik fél biztonságos kötődésmintája. (Egyéb kapcsolódási változatokban is előfordul egyensúly.) A gazdag eredményanyag helyütt nem részletezhető, tanulmányban megjelenése folyamatban van.

Klinikai mintákon nyert eredmények

A 2002-ben induló munkában ötven szuicid túlélő és partnere sokszempontú vizsgálata (KRV interjú, intelligencia, szuicid predikció skála, s.i.t.) alapján született Varga Gáborpszichiáter doktori disszertációja, melyet a Semmelweis Egyetem doktoriskolája keretében 2005-ben nyújtott be, védeke folyamatban van. Számos, a szuicidium predikciójára és interakciós jellemzőire vonatkozó eredményét a disszertáción túl tanulmánya is tartalmazza, melynek megjelenése folyamatban van. Kiemelhető a férfi-nő nemi különbségből adódó interakciós eltérések bizonyítása, valamint „szuicid predikciós” interakciós patternek felderítése (publ.9.). Vargha, Mirnics és Kovács (2005. publ.21.) az aktivitás és érzelemnyilvánítás (affiliáció) jellemző különbségein át a női nem fokozott szuicid veszélyeztetettségére mutatott rá. A 2005-ben megjelent interakciódinamika tanulmánykötetben publikálta a szkizofrén betegekre jellemző családi kommunikációs jellegzetességeket Mirnics Zsuzsa, Kovács Dénes és Szili Ilona (publ.20.), Szili Ilona és György Sándor pedig az evészavar (anorexia, bulímia) hazai kapcsolati (kötődési) zavarokkal való összefüggésére világított rá (publ.18.). A bulímiásoknál önbüntető stratégiákra, és önfogadtató kommunikációs jellegzetességekre, az anorexiásoknál oppozíciós interperszonális attitűdre és önalávető - igazodó - függő anyai viszonyulásra mutattak rá. Bakó Tihamér és Kulcsár Éva (2005. publ.16.) funkcionális meddőséggel küzdő párokat vizsgálva a Jürg Willi –féle kollúzió-modell keretében ”fallikus típusú kollúziót” találtak jellemzőnek, a felnőtt szereptől való (kölsönösen egymást erősítő) félelemmel, a gyermek-felnőtt ”köztes térben” megrekedő személyiségfejlődési fokozatban.

A tanulmánykötet elméleti összegző írásaiban a diádikus interakciókutatás helyzetének áttekintését valamint a pár és családrendszerek megismerését szolgáló diagnosztikus módszereket ismerhetjük meg, mindkettő a témavezető (Bagdy E. I. publ.14.,15.) munkája. A klinikai területen jelenleg is aktív munka folyik. Szili Ilona PhD tervezetében az evészavar-spektrum további sokszempontú vizsgálatát tűzte ki célul, középpontban az általa e téren kezdeményezett interakció dinamikai elemzéssel.

Eredmények a munkalélektani alkalmazás területén

A kezdeti vizsgálatok nyomán 2003-ban az adatgyűjtési folyamat eredményeként 23 kis és középvállalkozás együtt dolgozó munkacsoportjának KRV felvételei, CPI és MBTI vizsgálata és ezek elemzése alapján született Mirnics Zsuzsa tanulmánya ”A vezető – beosztott interakciók jellemzése Közös Rorschach módszerrel” címmel, mely az Alkalmazott pszichológia folyóiratban jelent meg (Mirnics 2004. publ.12.).

Az elemzésből egyértelművé vált, hogy a hagyományos KRV jelölés nem alkalmazható a munka világában, amit az az eredmény érzékeltetett a legjobban, hogy ezzel a

módszerrel nem volt kimutatható különbség a vezetők és a beosztottak interakciós stílusa között. A statisztikai szám adatok mögött ugyanakkor józan kutatási logikával érzékelhető eltéréseket vehetünk észre. Az említett probléma áthidalása érdekében hosszabb interakciós szekvenciákban, tartalomelemzés útján kerestük a különbséget a vezetők és a beosztottak kommunikációja közt. Különbséget tettünk a vezetői kommunikáció pozitív és negatív jegyei közt, és e két jegytípust meghatározva, azok gyakoriságát vizsgáltuk a vezetők és a beosztottak csoportjában. Még annak ellenére is markáns eltérések mutatkoztak mind a pozitívként, mind a negatívként definiált tartalmi jegyek esetében, hogy a változatos létszámú csoportokról, változatos személyiségű vezetőkről, és változatos szervezeti kultúrájú cégekről volt szó.

A vezető jellegzetes interakciós formái (statisztikailag is kimutatható gyakoriság-különbséggel) a következők: kreatív ötletadás, iránymutatás és a helyzet tisztázása, javaslatok szintetizálása, asszertív konfliktusmegoldás, motiválás, feszültségoldás, információkérés és –adás. A vezetői hibák közül a legjellemzőbbek: laissez-faire viszonyulás, konfliktusmegoldás hatalmi szóval, visszavonulás és a jó színvonalú javaslatok destruálása (publ.56.,58.,61.).

Bizonyosságot nyert, hogy a KRV elkülöníti a „jó” és „gyenge” vezetőt; előbbinek az eszköztára változatos, a légkört a pozitív interakciók sokasága és a jó színvonalú döntések jellemzik. Míg a hatékony vezetőnél is előfordul az alkufolyamat „hullámozása”, egyenetlensége, a gyenge vezetőnél az egysíkúság és a problémajegyek dominanciája a szembetűnő.

Jelenleg folyamatban van a 2005-ös év munkapszichológiai kutatási anyagának feldolgozása. A kutatásrész vezetője a Facet5 alkalmazásához kiképzést nyert. 37 munkacsoportban vizsgálták a személyiségjellemzőkből fakadó, csapatmunkában megnyilvánuló erősségeket és gyengéket vezetői interjú felvételekkel, Facet 5-tel és KRV-vel. Kis és közép vállalkozások teamjeit vizsgálták. A csapatok 3-5 főből álltak. A KRV feldolgozásában a Máth-rendszert alkalmazták.

A publikációra előkészített eredményanyagból négy fontos előzetes eredményegységet mutatunk be. (Részletesebb közlését az indokolja, hogy még nem került publikálásra, de már jelentésünkben helyt kaphatnak.).

A hatékony vezetők kommunikációs mintái mindenekelőtt változatosak, és illeszkednek munkacsoportjuk „személyiségképe”hez”. Nincs egy univerzális „sikert garantáló” viselkedéskészlet. Ezzel együtt, a vezető – személyiségéből adódóan, vagy tanult viselkedésformaként – döntésképes. Tud integrálni (Máth rendszer: egyesítés, összesítés), tud lezárni (záróválaszok), információt kérni és információt adni (tartalmatlan kérdés, tisztázó

magyarázat), szükség esetén instruálni (felszólítások, tartalmatlan kérdések, Máth-rendszer: instrukciók). Funkciója minden körülmények közt szabályozó, annak ellenére is, hogy a direkt irányítás különböző fokozatait képviseli. A KRV helyzetben a munkacsoport együttműködése során a vezetői viselkedés egyformán irányul a feladatra és a személyekre (feladathangsúllyal), amiből következik, hogy a feladat- és személyorientált vezetés kiegészíti egymást, akár helyzetenként változó optimumértékei jelentkeznek.

A KRV helyzetben fontos szerephez jut a vezetői alkalmasság kérdésköre is – a személyiségtényezők ugyanis jelentősen árnyalják a teljesítményt, és hatnak arra is, ahogyan a csoport fogadja a vezetői tekintélyt. A „jó vezető” – összhangban Mérei Ferenc klasszikus nézeteivel – személyiségjegyek szempontjából – részben hasonló a munkacsoportjához, ugyanakkor tud nekik „adni”, olyan, fontos erényt is képvisel, amely másokból hiányzik. Ez a pozitívum lehet a KRV-ben tükröződő kommunikációs hatékonyság, a személyiségéből fakadó dominanciatörekvés (mások képviselete, az összehangolás képessége), esetleg kiemelkedő empátiás-tanácsadói készsége. A döntő tényezőkben a csoporthoz való hasonlítás, ugyanakkor értékteremtés mind a Facet eredményekben, mind pedig a kommunikációban világosan megmutatkozik (a kommunikáció szintjén: kreatív helyzetmegoldások, integratív kommunikáció, feszültségoldás, a döntési folyamat vezérlése-katalizálása).

A vezetői alkalmasságnak, helyzetfüggése ellenére, a kutatás által megfoghatónak bizonyult fontos jegye a viszonylag magas befolyásolási és dominanciatörekvés (a vezetői szerep vállalása, szereptúlterheltség hiánya). Ha ez természetes preferenciaként működik, jóval hatékonyabb csoportműködést eredményez, mint ha tanult jellemző. Csoportos döntési helyzetben emellett a személyközi kapcsolatok fenntartásának, működtetésének módja rendkívül nagy eltéréseket mutat, az informális kommunikáció különböző változataitól (Facet: extravenzió faktorhoz illeszthető) a folyamatok és az emberi erőforrás végiggondolásán, kézben tartásán keresztül (Facet: kontroll/lelkiismeretesség faktor). A vezetőnek a KRV helyzetben általában több lehetősége van a benne rejlő személyiségjegyek kommunikáción keresztül való kifejezésre juttatására, mint a beosztottaknak, s jó esetben az önmegvalósítás több lehetőségét tudja elérni.

S végül, a hatékony csoportos munkavégzés egyik alapfeltételének bizonyult a csoporttagok – viszonylagos – mentessége az intenzív (belső) feszültségektől (Facet - erős emóciionalitás/neuroticizmus). Mind a vezetők, mind a beosztottak elhangzó javaslatainak színvonalát, csoportos együttműködésének minőségét jelentősen ronthatja a személyiség adott esetben fokozott stresszérzékenysége. Az erős emóciionalitás által terhelt munkacsoportok esetében jóval indulatosabb, kritikusabb, zavartabb, döntésképtelenebb kommunikációval

számolhatunk, és a kommunikáció szimbolikus szintjén destruktív jellegű tartalmak ábrázolódnak. A feszültségek által terhelt néhány csoporttag esetlegesen zavaró viselkedését jó esetben a vezető és a munkatársak tudják kompenzálni – feltéve, ha nem a közösség egészét érintő problémáról van szó, általánosan megfelelő az önismereti szint, kidolgozottak és sokszínűek a csoport megküzdési módjai.

(D) Összegzés és kitekintés

A nagy volumenű restandardizálási folyamatot 2005- ben lezártuk. A sine morbo jól funkcionáló párok (és triádok), a klinikai minták és a munkalélektani vizsgálatok KRV anyagát a módszerhez kidolgozott, megújított interaktometriával, a processzometriával, a CMCD kódrendszerrel, tartalomelemzéssel valamint az új Máth-féle döntéselméleti megalapozottságú jelölési-elemzési rendszerrel dolgoztuk fel. A KRV-hez kapcsolódóan a Hendrick-féle párkapcsolati elégedettség kérdőív, a felnőtt kötődés Brennan, Clark és Shaver -féle kérdőíve, a CPI, a Myers-Briggs (MBTI), Fiedler –féle LPC, a Big Five és a Facet5 vizsgálatokat alkalmazzuk célzottan az egyes vizsgálati minták keretében. Ezek alapján a KRV teszt matematikai statisztikai újstandardizálását, validálását, megbízhatóságának ellenőrzését Vargha András matematikus-pszichológus és Bánsági Péter tesztfejlesztő végzi.

A hatalmas eredményanyag feldolgozása folyamatban van, s noha fáziskéséssel, de a kutatóteam teljesítette vállalását. Közlés alatt áll a processzometria, erről számolunk be a 2006-os Pszichológus Nagygyűlésen is. Három tanulmány áll megjelenés alatt (Bagdy, publ.22.,23., Mirnics, Kovács, Szili, publ.20.), és terveink szerint önálló kötetben adjuk közzé az új standard és újabb jelölési – értékelési módok módszertani fejlesztési eredményeit.

Ezek az eredmények kerülnek a ”Pár és családi kapcsolatok vizsgálata” című tankönyvbe is, melynek megírása 2006. január- május közt történik meg (HEFOP pályázati munka).

A négy év során különféle prezentációs formában folyamatos munkabeszámolókat adtunk közzé. Egy könyv, egy szerkesztett tanulmánykötet, egy könyvfejezet, 17 megjelent tanulmány, 1 kitüntetett, díjnyertes tanulmány, 3 megjelenés alatt álló munka, 49 kongresszusi előadás, ezen belül 9 idegen nyelvű, 4 PhD értekezés (1 védett, 2 védés alatt, 1 folyamatban), négy szakdolgozat, 1 TDK harmadik helyezést elért tanulmány és 28 önálló munka született (utóbbi a Közös Rorschach Károli kutatóműhely tagjainak szellemi aktivitását tükrözi).

A kutatást specifikus irányban folytatjuk új OTKA pályázatunk keretében, amelyben a konfliktuskezelési módok tükröződésére fókuszálunk, felhasználva a Közös Rorschach standard vizsgálati helyzetben és a teszt pszichometriai kidolgozottságában rejlő előnyöket.

Budapest, 2006. január 20.

Dr. Bagdy Emőke
egyetemi tanár, témavezető

Kutatási zárójelentés a T – 037360 sz. "Diádikus és többszemélyes interakciódinamika vizsgálati metodikafejlesztése" c. kutatásról
(2002-2005)

Publikációs tevékenységek listája

Sorszám	Bibliográfiai leírás (Szerző(k), cím, lelőhely, megjelenés)	Dokument. típusa
1)	Bagdy Emőke (szerk): Párkapcsolatok dinamikája Animula kiadó, Budapest 2002	Könyv
2)	Erdélyi Ildikó: Terek, kapcsolatok, reprezentációk Habilitációs disszertáció tanulmánykötet. Debrecen Flaccus Kiadó Budapest, 2004	Könyv
3)	Bagdy Emőke: Interakciódinamika Psychiatria Hungarica tematikus kötet 2005	Tanulmány- kötet
4)	Erdélyi Ildikó: Tér és tükör: Az érintés és tekintet az interakcióban, az autokontaktus (21-33.o.) A tekintet sorsa a pszichoanalízisben (33-41.o.) Flaccus Kiadó Budapest, 2004	Könyv- fejezetek
5)	Bagdy Emőke, T. Mirnics Zsuzsa (2002): A KRV hazai alkalmazása In: Bagdy (szerk.): Párkapcsolatok dinamikája Animula, Bp., 69-88.	Tanulmány
6)	Bagdy Emőke (2002): A KRV hazai adaptációja. A matematikai statisztikai eredmények elemzése. In: Bagdy (szerk.): Párkapcsolatok dinamikája Animula, Bp., 126-168.	Tanulmány
7)	Bagdy Emőke, Tóth Klára (2002): Házasulandók valamint jól működő társ kapcsolatban élők viszonymintáinak és kommunikációs jellegzetességeinek tükröződése a KRV-ban. In: Bagdy (szerk.): Párkapcsolatok dinamikája Animula, Bp, 186-207.	Tanulmány
8)	Hatvani Andrea (2002): Drámaértelmezés a Közös Rorschach vizsgálat segítségével. In: Bagdy (szerk.): Párkapcsolatok dinamikája Animula, Bp, 395-403.	Tanulmány

9)	Szili Iлона, Varga Gábor (2003): Szuicidumot megkísérlők és házastársaik interakciós jellegzetességei. Psychiatria Hungarica XVIII.évf. Suppl. 62-69.	Tanulmány
10)	Bagdy Emőke: A Károli Gáspár Református Egyetem Pszichológia Tanszékén folyó egészségpszichológiai kutatások Alkalmazott Pszichológia 2004. VI.évf. 3. 78-84	Tanulmány
11)	Kiss Zsófia: A párkapcsolati dinamika változása az első gyermek születésével Alkalmazott Pszichológia 2004. 3. 20-28.	Tanulmány
12)	Mirnic Zsuzsanna: Vezető-beosztott interakciók jellemzése Közös Rorschach módszerrel Alkalmazott Pszichológia 2004. 4. 93-120.	Tanulmány
13)	Bagdy Emőke, Pap János: Gondolatok a nevetésről Psychiatria Hungarica, 19 (5) 390-418 2005	Tanulmány
14)	Bagdy Emőke: A diádikus interakció kutatásának világa Psychiatria Hungarica, 20 (2) 60-70 2005	Tanulmány
15)	Bagdy Emőke: Diagnosztikai dimenziók a pár és családrendszerek megismeréséhez Psychiatria Hungarica, 20 (2) 71-83 2005	Tanulmány
16)	Bakó Tihamér, Kulcsár Éva: Funkcionális meddő házaspárok kapcsolati kollúziójának vizsgálata Közös Rorschach teszttel Interakciódinamika, Psychiatria Hungarica, 20 (2) 112-125 2005	Tanulmány
17)	Kádár Gabriella Önérvényesítő kommunikáció a családban. Kinek a szava dönt? Interakciódinamika, Psychiatria Hungarica, 20 (2) 84-94 2005	Tanulmány
18)	Szili Iлона, György Sándor: Interakciódinamika evészavarban szenvedő fiatalok és édesanyjuk kapcsolatában Interakciódinamika, Psychiatria Hungarica 20 (2) 126-140 2005	Tanulmány
19)	Erdélyi Ildikó: A kapcsolati tudás a protagonista és rendező interakción keresztül pszichodráma csoportokban Interakciódinamika, Psychiatria Hungarica 20 (2) 95-111 2005	Tanulmány

20)	T. Mirnics Zsuzsanna, Kovács Dénes, Szili Ilona (2005): A kommunikációs és gondolkodási zavar megnyilvánulásai egy szkizofrén páciens családjának interakció mintáiban. Psychiatria Hungarica 20 (2) 141-155 2005	Tanulmány
21)	Varga Gábor, T. Mirnics Zsuzsa, Kovács Dénes, Szili Ilona: Interakciós minták öngyilkosságot megkísérelt férfiaknál és nőknél Psych. Hungarica (lektorált, elfogadott, megjelenés alatt)	Tanulmány
22)	Bagdy Emőke: Hatalom, dominancia, kontroll. Viszonydimenziók tükröződése a KRV interakciókban Psychiatria Hungarica (megjelenés alatt)	Tanulmány
23)	Bagdy Emőke: Hogyan kommunikálnak a nők és a férfiak? Psychiatria Hungarica (megjelenés alatt)	Tanulmány
24)	Szili Ilona, György Sándor, Mirnics Zsuzsa: Az agresszió manifeszt és látens megnyilvánulási formái az anya-gyermek kapcsolatban evészavarban szenvedőknél. Magyar Pszichiátriai Társaság X. Vándorgyűlése Szeged, 2002. március 23.	Előadás + Abstract
25)	Bagdy Emőke: Különböző párkapcsolati viszonyokban jellemző szimbólumok a KRV-ban Magyar Relaxációs és Szimbólumterápiás Egyesület Konf. Budapest, 2002. május 17.	Előadás + Abstract
26)	Bagdy Emőke: Pánik agorafóbiás és depressziós triádok KRV kommunikációs jellegzetességei Pszichiátriai Társaság IV. Nemzeti Kongresszusa Budapest, 2002. március 23.	Előadás + Abstract
27)	Erdélyi Ildikó: A fantázia kezelése pszichodráma csoportban KRV útján Pszichológiai MPT XV. Nagygyűlése Szeged, 2002. május 30.	Előadás + Abstract
28)	Bagdy Emőke: Depressziósok, pánikbetegek és szuicid túlélők kommunikációs jellemzői MPT XV. Nagygyűlése Szeged, 2002. május 31.	Előadás + Abstract
29)	Szili Ilona, T. Mirnics Zsuzsanna Az anya-gyermek kapcsolat interakciódinamikája evészavarban szenvedőknél MPT XV. Nagygyűlése Szeged, 2002. május 31.	Előadás + Abstract
30)	Bagdy Emőke: Interaktrometrie: eine neue Methode zur Kodierung der Kommunikation 3. Weltkongress für Psychotherapie Wien, 2002. július 16.	Előadás + Abstract

31)	Erdélyi Ildikó: Consensus Rorschach en groupe de psychodrame 3. Weltkongress für Psychotherapie Wien, 2002. július 16.	Előadás + Abstract
32)	Szili Ilona, Kovács Dénes, T. Mirnics Zsuzsanna: Modelling the communication process in families of patients with schizophrenia using the Consensus Rorschach 3. World Congress of Psychotherapy Wien, 2002. július 17.	Előadás + Abstract
33)	Hatvani Andrea: Interakciótípusok a drámaértelmezésben MPT XV. Nagygyűlése Szeged, 2002. május 30.	Előadás + Abstract
34)	Hatvani Andrea: Interakciótípusok megjelenése a drámában Kommunikációs konferencia Szeged, 2002 június 6.	Előadás + Abstract
35)	Bagdy Emőke: Párkapcsolatok kommunikációs sajátosságai ötven év fölött „üres fészek” fázisban Magyar Pszichiátriai Társaság X. Vándorgyűlése Sopron, 2003. január 29.	Előadás + Abstract
36)	Bagdy Emőke: Az „üres fészek” helyzet párkapcsolati dinamikája a Közös Rorschach alapján Magyar Családterápiás Egyesület XVII. Vándorgyűlése Pécs, 2003. április 26.	Előadás + Abstract
37)	Bagdy Emőke: Interactrometry: A New Method for Coding and Analysing Communication 8th European Congress of Psychology Austria, TU Vienna, 2003 July 6-11.	Előadás + Abstract
38)	Bagdy Emőke: A párkapcsolattal való elégedettség és az interakciótípusok összefüggése Magyar Pszichiátriai Társaság XI. Vándorgyűlése Sopron, 2003. január 29.	Előadás + Abstract
39)	Erdélyi Ildikó: A család megjelenése pszichodráma csoportokban. Interakció elemzés. Magyar Családterápiás Egyesület XVII. Vándorgyűlése Pécs, 2003	Előadás + Abstract
40)	Erdélyi Ildikó: Test a pszichoterápiás térben és időben (Beszédes és néma test) Magyar Pszichoanalitikus Egyesület Konferenciája Budapest	Előadás + Abstract

41)	Erdélyi Ildikó: A tekintet szerepe egyéni és csoportos pszichoterápiákban Magyar Pszichiátriai Társaság X. Vándorgyűlése Sopron, 2003, január 29.	Előadás + Abstract
42)	Erdélyi Ildikó: A tekintet szerepe a kétszemélyes és csoportos pszichoterápiákban Magyar Pszichiátriai Társaság X. Vándorgyűlése Sopron, 2003, január 29.	Előadás + Abstract
43)	Varga Gábor, Szili Ilona: Szuicid túlélők kapcsolati dinamikájának elemzése Magyar Pszichiátriai Társaság X. Vándorgyűlése Sopron, 2003, január 29.	Előadás + Abstract
44)	Varga Gábor, Szili Ilona: Családdinamikai jellemzők szuicid kísérletet elkövetőknél Magyar Pszichiátriai Társaság X. Vándorgyűlése Sopron, 2003, január 29.	Előadás + Abstract
45)	Szili Ilona: Communication style, dysfunctional attitudes and coping disorders 8th European Congress of Psychology Austria, TU Vienna, 2003 July 6-11.	Előadás + Abstract
46)	Bakó Tihamér: Examination of Relationship Dynamics on Infertile Couples with Consensus Rorschach test 8th European Congress of Psychology Austria, TU Vienna, 2003 July 6-11.	Előadás + Abstract
47)	Hatvani Andrea: Communication characteristics of alcohol dependence in „Cat ont he hot tin roof” by Tennessee Williams, reflected by interactometric analysis 8th European Congress of Psychology Austria, TU Vienna, 2003 July 6-11.	Előadás + Abstract
48)	Bagdy Emőke: A párkapcsolattal való elégedettség és az interaktometriai interakciótípusok összefüggése Psychiat. Hung. XVIII. Évf. Előadások tematikus kötete, a MPT XI. Vándorgyűlésének (2004. január 30. Szeged) kiadványa. 90. 2003-2004 Supplementum	Előadás + Abstrakt
49)	Szili Ilona, Varga Gábor, Vargha András, Rihmer Zoltán: Szuicidumot megkísérlők és házastársaik interakciós jellegzetességei Magy. Pszichiát. Társ. XI. Vándorgyűlése Abstract kötet, Psychiat.Hung. Szeged, 2004. január 28-31.	Előadás + Abstract
50)	Erdélyi Ildikó: Interakció dinamika pszichodráma csoportokban Magyar Pszichiátriai Társaság XI. Vándorgyűlése KRE Egyetem Pszichológiai Intézet Szeged, 2004. január 28-31.	Előadás + Abstract

51)	Vass Zoltán, Bagdy Emőke: Szakértői rendszer alkalmazása Közös Rorschach elemzéséhez Magy. Pszichológiai Társaság Biennális Nagygyűlése Debrecen, 2004. május 27-30.	Előadás + Abstract
52)	Hatvani Andrea, Kiss Zsófia: Az alkoholfüggő férjnek és feleségének kommunikációs jellegzetességei Tennessee Williams: Macska a forró bádogtetőn c. drámájában Pszichológus Nagygyűlés Debrecen, 2004. május 27-30.	Előadás + Abstract
53)	Kovács Dénes: A kommunikációs stílus jellegzetességei öngyilkosságot elkövetettek párkapcsolatában Magyar Pszichológiai Társaság Nagygyűlése Debrecen, 2004. május 27-30.	Előadás + Abstract
54)	Erdélyi Ildikó, Sujtő Katalin, Sípos Lilla: Az implicit kapcsolati tudás pszichodráma interakciókban Pszichológus Nagygyűlés Debrecen, 2004. május 27-30.	Előadás + Abstract
55)	Interakciószemélyiség, személyiség az interakciókban Magyar Pszichológiai. Társaság Nagygyűlése Debrecen, 2004. május 27-30.	Előadás + Abstract
56)	Mirnic Zsuzsanna: Vezető-beosztott interakciók jellemzése a Közös Rorschach módszerrel Magyar Pszichológiai Társaság Nagygyűlése Debrecen, 2004. május 27-30.	Előadás + Abstract
57)	Erdélyi Ildikó: Életszakaszok szégyen élményei Magyar Pszichoanalitikus Egyesület Konferenciája 2004. október („Életciklusaink”)	Előadás + Abstract
58)	Mirnic Zsuzsanna A KRV munkapszichológiai alkalmazása KRE BTK Pszich. Tansz. szakmai műhelye (KRV műhely) 2004	Előadás + Abstract
59)	Bagdy Emőke: A párhelyzeti kommunikáció nem verbális elemeinek szerepe: tekintés, szemkontaktus, mosoly, nevetés. XIX. Magyar Családterápiás Konferencia Szombathely, 2005. április 1-3.	Előadás + Abstract
60)	Bagdy Emőke, Csík Andor, Tauzin Tibor: A mosoly és nevetés szerepe a párhelyzeti kommunikációban MPT XII. Jubileumi Vándorgyűlése Budapest, 2005. január 26-29.	Előadás + Abstract
61)	T. Mirnic Zsuzsanna: A KRV munkapszichológiai alkalmazása KRE BTK Pszich. Tansz. szakmai műhelye (KRV műhely) 2004. április	Előadás + Abstract

62)	T. Mirnics Zsuzsanna: Az „egészséges” vezető-beosztott viszony: munkahelyi interakciók jellemzése a Közös Rorschach módszerrel Egészségpszichológiai Szakmai Nap Budapest, 2004. április 23.	Előadás + Abstract
63)	T. Mirnics Zsuzsanna: Vezető-beosztott interakciók jellemzése a Közös Rorschach módszerrel Magyar Pszichológiai Társaság Nagygyűlése Debrecen, 2004. május 23.	Előadás + Abstract
64)	Dr. Erdélyi Ildikó: Nem verbális viselkedés pszichoterápiás interakciókban: a tekintet viselkedés Magyar Pszichiátriai Társaság Jubileumi Vándorgyűlése Budapest, 2005.	Előadás + Abstract
65)	T. Mirnics Zsuzsanna, Szili Ilona, Bagdy Emőke: Hatékony konfliktuskezelési módok sine morbo pároknál Magyar Családterápiás Egyesület XIX. Vándorgyűlése Szombathely, 2005. április 2. absztrakt kötet 2005:33.	Előadás + Abstract
66)	Hatvani Andrea: Az alkoholfüggő férj és feleségének kommunikációs jellegzetességei Tennessee Williams: Macska a forró bádogtetőn c. drámájában Pszichológiai Társaság Nagygyűlése Debrecen, 2004. május 28.	Előadás + Abstract
67)	T. Mirnics Zsuzsanna: Kapcsolati dinamikát tükröző szimbólumok a Közös Rorschach tesztben Magyar Relaxációs és Szimbólumterápiás Egyesület IV. Nemzetközi Kongresszusa Budapest, 2005. július 8. absztrakt kötet 28.	Előadás + Abstract
68)	Varga Gábor, Szili Ilona, T. Mirnics Zsuzsanna, Vargha András Petz Aladár Megyei Oktató Kórház III. Pszichiátria Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet III. Pszichiátria Nemre jellemző sajátosságok a szuicid viselkedésben a Közös Rorschach vizsgálat alapján MPT XII. Jubileumi Vándorgyűlés Budapest, 2005.	Előadás + Abstract
69)	Erdélyi Ildikó: Csendestárs vagy „csendestárs” Ferenczi Társaság Kongresszusa Budapest, 2005.	Előadás + Abstract
70)	Hatvani Andrea: Methodological possibilities for enrichment of psychological analysis of literary works (oral presentation) 9th European Congress of Psychology Granada, July 3-8. 2005.	Előadás + Abstract

71)	Bagdy Emőke: A családi kommunikáció szerepe a személyiségfejlődésben. „Európa, kisebbség, identitás” Európai Protestáns Szabadegyetem Schloss Beuggen-Rheinfelden Deutschland, május 4. 2005.	Előadás + Abstract
72)	Bagdy Emőke: Hogyan kommunikálnak a nők és a férfiak? (kommunikáció- pszichológiai kutatások alapján) ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Kar Pszichológiai Intézete 2005. május 14.	Előadás + Abstract
73)	Kádár Gabriella: Önérvényesítő kommunikáció a családban Doktori disszertáció, summa cum laude védett Debreceni Egyetem Doktoriskola 2005	PhD értekezés (megvédve)
74)	Hatvani Andrea: Dráma-dialógusok kommunikáció-lélektani elemzés tükrében Debreceni Egyetem Pszich. Intézet, témavezető: Bagdy Emőke 2006	PhD értekezés (védés alatt)
75)	Varga Gábor: Szuicidium predikáció kommunikáció-pszichológiai eszközökkel Simmelweis Egyetem Budapest, témavezető: Bagdy Emőke 2005	PhD értekezés (benyújtva)
76)	Ferenczi Réka: Párkapcsolati elégedettség és az istenkép összefüggése fiatal pároknál Simmelweis Egyetem Doktoriskola, disszertáció készülőben 2006	PhD értekezés (folyamatban)
77)	Mag Judit: Felnőtt kötődés jellegzetességei fiatal felnőtt pároknál (A KRV és felnőtt kötődés kérdőív alapján) KRE BTK Pszichológiai Intézet könyvtára 2005	Szakdolgozat
78)	Szilágyi Vera: Ikrek kötődési sajátosságainak vizsgálata (húsz egypetéjű felnőtt ikerpár Közös Rorschach vizsgálata, valamint a „Felnőtt kötődés” interjú alkalmazása) KRE BTK Pszichológiai Intézet könyvtára 2005	Szakdolgozat
79)	Stróbl Diána: A párkapcsolattal és a szexualitással való elégedettség vizsgálata KRE BTK Pszichológiai Intézet könyvtára 2005	Szakdolgozat

80)	Tauzin Tibor, Csík Andor: A mosoly és nevetés szerepe a kommunikációban (Párok és csoportok videofelvételének standard kommunikációs helyzetben történő elemzése a TDK-zók által kidolgozott mosoly/nevetés-jelölő kódrendszerrel) 2005	Szakdolgozat TDK 3.helyezést elért munka
-----	--	---

A Közös Rorschach Kutatóműhelyben készült műhelymunkák

Sor szám	Bibliográfiai leírás (Szerző(k), cím, lelőhely, megjelenés)	Dokument. típusa
81)	Babusa Péter: „Üres fészek” helyzetben lévő párok nonverbális kommunikációjának vizsgálata 2002	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
82)	Molnár Emese: Az „utalás” vizsgálata ikerpároknál 2002	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet könyvtára
83)	Papp Klára: Interakciós alkulépések jellegzetességei Közös Rorschach vizsgálatban „üres fészek” helyzetben lévő pároknál 2002	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
84)	Paraditka Zsófia: „üres fészek” helyzetben lévő párok vizsgálata Közös Rorschach-al a választartalmak felszólító jellege szempontjából 2002	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
85)	Szilágyi Vera: „üres fészek” helyzetben lévő párok kommunikációjának vizsgálata a hitelesség szempontjából 2002	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
86)	Szabó Katalin: Interakció-típusok „üres fészek” helyzetű pároknál 2002	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
87)	Andrasity Mónika: Egy szuicid krízis bemutatása a KRV módszer segítségével (Henrik Ibsen: Hedda Gabler) 2003	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
88)	Horváth Zoltán: Interakció-dinamikai vizsgálat egypetűjű ikerpároknál, Közös Rorschach teszttel 2003	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
89)	Papp Klára, Babusa Péter: Amfetamin használók Közös Rorschach vizsgálata 2003	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára

90)	Pataki Natália: Bőrrallergiások Közös Rorschach vizsgálata 2003	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
91)	Sánta Boglárka: Ikrek kommunikációjának és elszakadásának vizsgálata Közös Rorschachhal 2003	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
92)	Szilágyi Vera: Interakciós mintázatok Közös Rorschach vizsgálata felnőtt ikerpároknál a születési sorrend tekintetében 2003	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
93)	Csákvári Zsófi, Kiss Dalma, Vetier Anna: Interakció-dinamikai kutatási szempontrendszere 2004	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
94)	Mag Judit: Esettanulmány egy párkapcsolati krízisben lévő párról, interjú és a Közös Rorschach vizsgálat alapján 2004	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
95)	Sánta Boglárka: A "tartalmatlan"-nak ítélt kommunikáció kódjának validitás vizsgálata 2004	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
96)	Andrasity Mónika: Henrik Ibsen: Hedda Gabler. Egy szuicid krízis bemutatása a KRV módszer segítségével. 2004	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
97)	Babusa Péter: Amfetamin fogyasztók közösségi viselkedése szerfogyasztás nélküli és a szerfogyasztást követő állapotban. 2004	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
98)	Csákvári Zsófia, Kiss Dalma, Vetier Anna: Processzometria: folyamatlemezési kísérlet (dominancia, együttműködés és érzelemkifejezés) a kommunikáció három dimenziójában. 2004	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
99)	Gajda András: Az üzenet-tartalmak szerepe házaspárok egyéni és Közös Rorschach vizsgálatának elemzésében. 2004	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
100)	Kiss Gábor: Dominanciaviszonyok alakulása pároknál a Közös Rorschach vizsgálati helyzetben. 2004	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
101)	Németh Krisztina: Személyiség az interakcióban. 2004	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára

102)	Pataki Natália: Bőrrallergiások Közös Rorschach vizsgálata. 2004	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
103)	Vancza Alexandra: A párkapcsolattal való elégedettség vizsgálata 20, 30 és negyvenes években járó pároknál (Hendrick kérdőíve és becselő skálája alapján). 2004	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
104)	Bozsik Mária, Kasnyák Ágnes: Mozgássérültek nem verbális viselkedésének és Közös Rorschach interakcióinak jellegzetességei. (videoelemzés) 2005	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
105)	Forgách Anna, Szabó Lili: Mozgássérült vertus egészséges motóriumú diádok interakciós specifikumai (videoelemzés) 2005	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
106)	Pongrácz Dóra, Tóth Melinda: A Circumplex modell és a Faces IV. Olson család-dinamikai modelljének ismertetése 2005	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára
107)	Erdélyi Hajnalka, Mészáros Ildikó: A Luborsky-féle központi kapcsolati konfliktus mérő módszer felhasználása a KRV interakciók feldolgozására 2005	Kézirat, KRE Pszichológiai Intézet Könyvtára